

Nr 282.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till statstjänstemän m. fl. för vissa under vistelse utom riket uppkomna förluster; given Stockholms slott den 28 maj 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Östen Undén.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 maj 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler ministern för utrikes ärendena fråga om ersättning till statstjänstemän m. fl. för vissa under vistelse utom riket uppkomna förluster och anför därvid följande.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (prop. nr 2/1943, s. 31) beviljade 1943 års riksdag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 för ersättning för vissa genom krigsförhållandena uppkomna förluster ett an-

slag av 60 000 kronor. De förluster, som avsågos skola ersättas genom detta anslag, hade uppkommit i huvudsak under tiden före det andra världskrigets utbrott. I sin skrivelse med anledning av propositionen (nr 24/1943) framhöll riksdagen, att det icke varit den möjligt att på grundval av det föreliggande utredningsmaterialet bedöma skäligheten av de framställda ersättningsanspråken. Riksdagen förutsatte därför, att Kungl. Maj:t läte, innan ersättningarna utbetalades, verkställa en närmare granskning av de inkomna framställningarna, så att gottgörelse lämnades endast för sådana förluster, för vilka berättigade ersättningsanspråk kunde resas. Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade ministern för utrikes ärendena den 30 augusti 1943 statskommissarien R. E. Norberg för att inom utrikesdepartementet verkställa ifrågavarande granskning.

I proposition till 1944 års riksdag (nr 183) föreslog Kungl. Maj:t vidare riksdagen medgiva, att från anslaget för oförutsedda utgifter finge tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst äro där bosatta, ävensom till deras familjer och personliga tjänare. Det framhölls i propositionen, att statstjänstemän, som på grund av sin tjänst eller i tillfälligt statligt uppdrag vistades utomlands, måste anses ha berättigade anspråk på ersättning efter rimliga grunder av statsmedel för förluster, som åsamkats dem på grund av krigsförhållandena. Vad rörde utrikesdepartementets tjänstemän, syntes gottgörelse för lidna förluster böra utsträckas även till deras familjemedlemmar och privata tjänare samt i viss utsträckning till utländska medborgare i svensk tjänst. Då det i många fall finge anses vara ytterst angeläget för vederbörande att utan större dröjsmål erhålla ersättning för sina förluster samt för eventuella kostnader i samband med nyanskaffning för ersättande av förstörda effekter, förordades, att riksdagens bemyndigande inhämtades till att såväl de redan uppkomna förlusterna som sådana förluster av samma slag, som framdeles kunde inträffa, måtte även under tid, då riksdagen vore samlad, ersättas från anslaget till oförutsedda utgifter. Förutsättning härför skulle vara, att Kungl. Maj:t på samma sätt som skett i fråga om det av 1943 års riksdag beviljade anslaget läte verkställa en närmare granskning av inkomna framställningar, innan ersättning utbetalades. Utanordnande av ersättning — även partiell sådan — borde givetvis förbindas med villkor, att vederbörande skulle vara skyldig att till statsverket återbetala sådan gottgörelse, som i annan ordning kunde tillkomma dem. Frågan om ersättning borde avgöras av Kungl. Maj:t efter prövning i varje särskilt fall. Motsvarande bemyndigande har av riksdagen givits för budgetåren 1945/46 och 1946/47, under det att något dylikt medgivande icke inhämtats för innevarande budgetår. Med stöd av riksdagens bemyndigande ha på utrikesdepartementets föredragning ersättningar för förluster av ifrågavarande slag utanordnats med sammanlagt 1 269 969 kronor 16 öre.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder ha personer, vilka uppehålla sig i utlandet och äro

i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare åsamkats förluster, som i stort sett äro av samma natur som de, för vilka ersättning, på sätt i det föregående angivits, beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kunna uppkomma även i försättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännas ersättning efter enahanda grunder, som tillämpats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Jag föreslår därför, att riksdagens medgivande inhämtas, att från anslaget till oförutsedda utgifter må utanordnas ersättning för förluster av detta slag. Framställningar om ersättning böra i så fall granskas på samma sätt som hittills skett. Bemyndigandet synes böra tills vidare avse budgetåret 1948/49. Jag förutsätter därvid, att även förluster, som hänföra sig till tiden före den 1 juli 1948, må regleras med stöd av ett sådant bemyndigande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, vilka uppehålla sig därstädes och äro i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Claës König.